

# PARLAMENTUL ROMÂNIEI

## CAMERA DEPUTAȚILOR

## SENATUL

### Lege

### privind reinsertia socială a cetățenilor români de

### etnie romă

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

#### Capitolul I Dispoziții generale

**Art.1.** Prezenta lege reglementează preservarea identității etnice a romilor și a tradițiilor lor cultural-istorice, prevenirea și combaterea marginalizării acestora prin măsuri care vizează integrarea lor în societate, în conformitate cu prevederile constituționale și legislația internațională.

**Art.2** Termenul de **rom** desemnează cetățeanul român aparținând etniei romilor - în denumirea sa tradițională, iar termenul **romani** desemnează limba maternă a acestora. Această terminologie se utilizează obligatoriu în orice acte oficiale pe teritoriul României.

**Art.3** În sensul prezentei legi, termenii și expresiile folosite au următorul înțeles:

- **reinsertie socială** - integrarea socială a cetățenilor români de etnie romă;
- **reconversie profesională** - orientarea romilor spre acele meserii pentru care au aptitudini native, precum și spre sectorul microîntreprinderilor și cel meșteșugăresc;

- ***meserii tradiționale*** - meseriile practicate prin tradiție de etnia romilor, în domeniul prelucrării metalelor, a metalelor prețioase, lemnului, cărămidărie, comerț ambulant, precum și alte activități artistic-tradiționale.
- ***mediator social*** - persoană aparținând etniei romilor, care are rolul de a facilita comunicarea între comunitățile de romi și instituțiile statului, în vederea îmbunătățirii situației lor sociale;
- ***mediator sanitar*** - persoană aparținând etniei romilor care are rolul de a înlesni comunicarea între comunitățile de romi și cadrele sanitare, în vederea creșterii eficacității asistenței sanitare;
- ***mediator școlar*** - persoană aparținând etniei romilor care are rolul de a înlesni comunicarea între comunitățile de romi și instituțiile școlare, în vederea reducerii riscului de abandon școlar și a problemelor pe linie de învățământ din comunități;
- ***comunitate romă*** – grup de persoane de etnie romă, cu interese, obiceiuri și norme de viață comune;
- ***comunități defavorizate de romi*** - acele comunități de romi, care nu dispun de resursele materiale minime pentru asigurarea unui nivel de trai decent.

**Art.4.** Cetățenii români de etnie romă beneficiază de toate drepturile și libertățile constituționale, bazate pe principiile egalității și al acțiunilor afirmative (discriminării pozitive), potrivit legislației interne și internaționale.

**Art.5** În conformitate cu prezenta lege, statul român garantează cetățenilor români de etnie romă exercitarea următoarelor drepturi:

- reprezentare la nivelul administrației centrale și locale, pentru elaborarea strategiilor de lucru în vederea cunoașterii tuturor problemelor cu care se confruntă comunitatea;
- instruire școlară în limba maternă, în toate formele de învățământ, menite să asigure specialiștii necesari promovării culturii și tradițiilor specifice etniei;
- participarea liderilor comunităților de romi în procesul decizional la nivelul administrației publice locale, conform legislației în vigoare;
- participarea directă a liderilor comunităților de romi în comisiile locale și centrale ce au în atribuțiile lor rezolvarea problemelor legate de dreptul de proprietate asupra terenurilor și locuințelor;
- egalitate de șanse prin educație;
- asigurarea de șanse egale pentru atingerea unui standard de viață decent;

- consultanță profesională gratuită în cadrul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la nivel central și local, în vederea reorientării profesionale;
- servicii de profilaxie medicală gratuită în comunități;
- promovarea și susținerea, în conformitate cu legislația în vigoare, a meseriilor tradiționale în prelucrarea metalelor, metalelor prețioase, lemnului, cărămidărie și a celor artistic-tradiționale;

## **Capitolul 2 - Reprezentarea și promovarea persoanelor aparținând etniei romilor în instituțiile publice**

**Art.6** - Reprezentarea cetățenilor de etnie romă în Parlamentul României și în administrația publică centrală și locală este garantată și obținută în condițiile prevăzute de legea electorală și Constituția României.

**Art.7** – (1) *Oficiul Național pentru Romi*, denumit în continuare *oficiu*, este autoritatea guvernamentală responsabilă cu promovarea politicii etniei romilor, cu monitorizarea și punerea în aplicare a programelor care vizează îmbunătățirea situației romilor.

(2) *Oficiul* aflat, în prezent, în subordinea Ministerului Informațiilor Publice, trece în structura Guvernului, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, subordonat direct primului ministru.

(3) Conducătorul *Oficiului Național pentru Romi* are rang de secretar de stat și este numit de către primul ministru, la propunerea organizației romilor cu reprezentare parlamentară.

(4) Structura, organizarea și atribuțiile *oficiului* se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

**Art.8** - (1) Structura organizatorică a *Oficiului* în teritoriu este alcătuită din:

a) *Birouri județene* - subordonate prefectilor pe linie administrativă - ce funcționează în cadrul prefecturilor. Numărul de posturi din structura fiecărui birou județean este de maxim 5, în funcție de ponderea populației romilor din totalul populației județului;

b) *Birouri locale* - subordonate pe linie administrativă instituției primarului, respectiv președintelui Consiliului județean - ce funcționează în cadrul consiliilor locale și județene. În cadrul acestora se prevăd 1-3 posturi de *consilier pentru romi*.

c) un *consultant* pe problemele romilor - la nivelul localităților rurale unde ponderea numerică a romilor din totalul populației reprezintă minimum 2%.

(2) *Birourile județene* au în subordine birourile locale și consultanții de la nivelul localităților rurale din județ, având ca atribuții verificarea și controlul activității acestora.

(3) Persoanele angajate în posturile de specialitate din cadrul acestor structuri aparțin numai etniei romilor și sunt angajate, conform legii, dintre cele desemnate de organizația romilor cu reprezentare parlamentară.

**Art.9** - Reprezentarea în structurile executive ale autorităților centrale și locale, în instituții publice, se face pe baza **principiului proporționalității** și este obținută în conformitate cu dispozițiile prezentei legi. Aplicarea principiului proporționalității se face în funcție de numărul romilor din totalul cetățenilor aparținând unității administrativ-teritoriale respective.

**Art. 10** – (1) Potrivit **principiului acțiunilor afirmative (discriminării pozitive)**, pentru punerea în aplicare a prezentei legi, în cadrul cabinetului ministrului administrației publice, sănătății și familiei, de interne, culturii, justiției, muncii și solidarității sociale, educației și cercetării, apărării naționale, întreprinderilor mici și mijlocii și cooperatie, lucrărilor publice, transporturilor și locuinței, precum și în cadrul *Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării*, se înființează câte un post de **consilier pe problemele romilor**, în vederea aplicării politicii guvernamentale de reinserție socio-economică și profesională a acestei categorii de cetățeni.

(2) Postul de **consilier pe problemele romilor** se ocupă în condițiile legii, dintre persoanele desemnate de organizația romilor cu reprezentare parlamentară.

(3) Atribuțiile se stabilesc prin ordin al ministrului de resort, iar salarizarea se face în condițiile legii.

(4) La nivelul fiecărui minister, se înființează **Comisia ministerială pentru romi** pentru punerea în aplicare a obiectivelor și programelor guvernamentale elaborate în conformitate cu prezenta lege și este formată din 3 funcționari din cadrul ministerului, cu competențe în domeniu - dintre care cel puțin un membru este desemnat de organizația romilor cu reprezentare parlamentară - coordonați de consilierul ministrului pe problemele romilor;

(5) La nivelul Guvernului, se înființează și funcționează **Comisia interministerială pentru romi**, care este formată din consilierii pe problemele romilor ai miniștrilor, fiind coordonată de conducătorul **Oficiului Național pentru Romi**.

(6) La lucrările **Comisiei interministeriale pentru romi** participă cu *statut de consultant* 3 reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale ale romilor - care au, fie statut de utilitate publică, fie o activitate de minimum 5 ani în domeniul protecției drepturilor persoanelor de etnie romă.

(7) **Comisia interministerială pentru romi** se întrunește periodic la convocarea șefului **Oficiului Național pentru Romi**, pentru evaluarea modului de îndeplinire a obiectivelor din programele guvernamentale pentru romi, a termenelor acestora, precum și a monitorizării stadiului de aplicare a prezentei legi.

## Capitolul 4 - Accesul la educație, cultură și mass-media

**Art. 11-** (1) Statul garantează cetățenilor de etnie romă realizarea dreptului la educație în toate formele de învățământ prevăzute de lege.

(2) Statul, prin Ministerul Educației și Cercetării, contribuie la elaborarea și susținerea programelor didactico-metodice și a literaturii în limba romani, instruirea cadrelor didactice de etnie romă și la stimularea acestora în vederea predării limbii române și a limbii materne în comunitățile de romi, pentru prevenirea și limitarea abandonului școlar al copiilor și tinerilor romi, inclusiv prin încheierea de parteneriate cu ONG-urile reprezentative ale romilor.

**Art.12** - (1) Persoanelor aparținând etniei rome care doresc să urmeze cursurile învățământului preuniversitar și universitar, li se rezervă - la admitere - în afara cifrei anuale de școlarizare, un număr de locuri, fără examen, ce va fi stabilit pe bază de protocol încheiat între organizația persoanelor aparținând acestei minorități cu reprezentare parlamentară și ministerul de resort;

(2) Prin protocolul încheiat, potrivit alineatului precedent, se stabilesc între părți condițiile și criteriile de eligibilitate ale candidaților, precum și sancțiunile administrative în caz de neexercitare a profesiei conform prezentei legi;

(3) Beneficiarii dreptului prevăzut în alin.(1) sunt obligați să-și exercite profesia în comunitățile de romi pe o perioadă de minimum 5 ani.

**Art.13** - Persoanele aparținând etniei rome și organizațiile care le reprezintă au dreptul de a înființa, în condițiile legii, mijloace de informare în masă și de a edita în limba maternă.

**Art.14** - Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune asigură organizarea, realizarea și difuzarea emisiunilor în limba *romani*. Prin protocolul încheiat între aceste instituții și organizația persoanelor aparținând etniei romilor, cu reprezentare parlamentară, se stabilesc: structura programelor, desemnarea persoanelor de etnie romă care urmează a fi angajate, în condițiile legii, pentru realizarea emisiunilor în limba *romani*, precum și pentru orice alte activități ce urmează a fi desfășurate în cadrul acestor programe.

**Art.15** - (1) Organizațiile persoanelor aparținând etniei rome beneficiază de susținere financiară din partea statului, în condițiile legii, pentru realizarea programelor din domeniul social, cultural, științific și educațional, cu accent pe cercetarea tradițiilor cultural-istorice și a specificului identitar.

(2) Programele de **reinserție socio-economică** și **reconversie profesională** a romilor, sunt selectate prin concurs și pot fi susținute financiar de către stat și vor fi orientate cu precădere spre comunitățile defavorizate ale acestora.

(4) **Oficiul Național pentru Romi** analizează periodic situația socio-economică a comunităților de romi din teritoriu și din țară - întocmită cu aportul **structurilor sale locale** – și stabilește prioritățile, în baza rapoartelor primite din teritoriu, pentru a-l informa pe șeful Guvernului, în vederea luării măsurilor corespunzătoare, după caz.

## **Capitolul 5 - Măsuri sociale privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale a romilor**

**Art.16** - Se instituie profesiile de **mediator social**, **mediator sanitar** și **mediator școlar** definite în art.2.

**Art.17** – (1) **Mediatorul social** colaborează pe linia asistenței sociale cu autoritățile de stat și instituțiile publice, respectiv direcțiile de muncă și solidaritate socială județene și Direcția generală de muncă și solidaritate socială a municipiului București, consiliile locale și județene, respectiv Consiliul general al municipiului București, asigură stabilirea și menținerea unei legături permanente între comunitățile de romi pe care le reprezintă și aceste instituții, în vederea cunoașterii și rezolvării problemelor sociale, cu care se confruntă membrii acestei etnii.

(2) **Mediatorul sanitar** are atribuții în domeniul asistenței medicale și colaborează cu direcțiile de sănătate publică, având obligația de a informa în permanență despre starea de sănătate a persoanelor din comunitățile de romi pe care le reprezintă. În vederea cunoașterii și rezolvării problemelor de sănătate cu care se confruntă membrii comunității, **mediatorul sanitar** are următoarele obligații:

- a) mobilizează și însoțește membrii comunității la acțiunile de sănătate publică;
- b) semnalează cadrelor medicale apariția problemelor deosebite de sănătate în cadrul comunității sau pe raza teritoriului unde își desfășoară activitatea;
- c) colaborează cu **mediatorul social** în vederea reducerii riscului de abandon școlar al copiilor;
- d) participă împreună cu cadrele medicale la campaniile de educație sanitară în comunități;
- e) desfășoară orice alte activități care contribuie la ameliorarea stării de sănătate a persoanelor aparținând comunității.

(3) **Mediatorul școlar** asigură legătura între instituțiile școlare și comunitatea de romi, în vederea soluționării tuturor problemelor legate de abandonul școlar, alfabetizare, identificare a tinerilor romi cu aptitudini deosebite la învățătură și a oricăror alte probleme din domeniul educației;

(4) Statutul și atribuțiile profesiilor prevăzute în alineatele precedente se stabilesc prin ordin al ministrului de resort, iar numărul de posturi - pe baza propunerilor formulate de către organizația persoanelor aparținând etniei romilor - cu reprezentare parlamentară.

**Art.18** - (1) Persoanele de etnie romă care nu dețin acte de identitate pot solicita cărți de identitate provizorii, conform legii.

(2) **Mediatorul social** - în baza datelor pe care le deține despre o persoană care nu are act de identitate, poate propune *Serviciului de evidență informatizată a persoanei* din cadrul consiliului local, unde aceasta își are domiciliul ori domiciliul provizoriu, eliberarea unei cărți de identitate provizorii.

(3) La cererea de solicitare, întocmită conform **Legii nr.105/1996 privind evidența populației și cartea de identitate**, se atașează referatul întocmit de **mediatorul social**, care cuprinde - alături de datele de stare civilă - orice alte date ce contribuie la identificarea persoanei solicitante.

**Art.19** - Persoanele care nu dețin acte de stare civilă, pot solicita eliberarea lor potrivit legii. **Mediatorul social** are obligația de a verifica în comunități, dacă există persoane care nu au acte de stare civilă. În cazul în care constată că sunt persoane care nu au certificate de stare civilă, întocmește un referat ce cuprinde toate datele pentru stabilirea identității, pe care îl va atașa la cererea scrisă adresată judecătoriei din raza de domiciliu, în vederea declanșării procedurii pentru reconstituirea actului de stare civilă.

**Art.20** - (1) În vederea aplicării **principiului acțiunilor afirmative** și a ameliorării stării infraționale în comunitățile de romi, Ministerul de Interne și Ministerul Apărării Naționale - pe baza unui protocol încheiat cu organizația romilor cu reprezentare parlamentară - desfășoară periodic programe de formare și instruire de cadre pentru persoanele aparținând etniei rome.

(2) Cadrele care absolvă cursurile din cadrul acestor programe își desfășoară obligatoriu activitatea în comunitățile de romi pe o perioadă de minimum 5 ani.

**Art.21** - (1) Pentru prevenirea fenomenului sărăciei și migrației cetățenilor români de etnie romă, statul - prin intermediul autorităților locale competente - atribuie, spre folosință, suprafețe de teren de maximum 2 hectare, în extravilanul localităților unde există excedent de teren.

(2) Persoanele care doresc să primească o suprafață de teren, conform prezentei legi, se adresează cu cerere scrisă **Biroului județean pentru romi**, care o înregistrează la Comisia județeană pentru aplicarea Legii nr.18/1991.

(3) La ședințele comisiei stipulate în alineatul precedent, participă obligatoriu un **mediator social** și un reprezentant din partea **Biroului județean pentru romi**.

**Art.22 - (1)** Pentru încurajarea practicării **meseriilor tradiționale** ale romilor, definite la art.3, achiziționarea materiilor prime și materialelor necesare, precum și comercializarea produselor finite sunt scutite de taxe și impozite pe o perioadă de 3 ani de la data începerii activității.

(2) În baza programelor guvernamentale și a celor în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale reprezentative ale romilor, **Birourile județene pentru romi** pot organiza ateliere de lucru pentru practicarea **meseriilor tradiționale**.

(3) Sumele rezultate din valorificarea produselor finite pot fi alocate pentru sprijinirea comunităților defavorizate de romi din județele respective.

## **Capitolul 6 - Dispoziții finale și tranzitorii**

**Art.23 - (1)** Se sancționează cu amendă contravențională de la 30 milioane la 50 milioane lei, următoarele încălcări ale prevederilor din prezenta lege:

a) nerespectarea duratei de desfășurare a activității în comunitățile de romi, prevăzute la art.13, alin.(3) și la art.24, alin.2. de către persoanele aparținând minorității rome - care au beneficiat de locuri special alocate în sistemul învățământului liceal și superior în vederea formării de cadre pentru implementarea prezentei legi.

b) nerespectarea prevederilor de la art.8, alin.(2) de către reprezentantul autorității locale, la ocuparea posturilor din structura **Oficiului Național pentru Romi** de la nivelul unității administrativ-teritoriale pe care o conduce.

(2) Săvârșirea în mod repetat a contravenției prevăzute la alineatul precedent de către reprezentantul autorităților locale atrage sancțiuni pe linie administrativă, mergând până la suspendarea din funcție a acestuia.

**Art.24 -** (1) Sancțiunea contravențională prevăzută la art.23 alin.(1) se aplică de către personalul special abilitat din cadrul **Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării**, înființat prin Ordonanța Guvernului nr.137 din 31 august 2000, aprobată cu modificări prin Legea nr.48/2002 ;

2) Sumele rezultate din amenzile contravenționale, potrivit **Legii nr.180/2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor**, se fac venit la bugetul de stat.

**Art.25 -** Prezenta lege intră în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României. Normele metodologice de aplicare a legii se vor stabili prin hotărâre a Guvernului, în termen de 90 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din..., cu respectarea prevederilor art.74 (2) din Constituția României.

**PREȘEDINTE**  
**CAMERA DEPUTAȚILOR,**  
Valer Dorneanu

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din..., cu respectarea prevederilor art.74 (2) din Constituția României.

**PREȘEDINTE SENAT,**  
Nicolae Văcăroiu